

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 4Sa/69/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1018201211
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 03. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Široká
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2022:1018201211.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v právnej veci žalobcu 1/ O.. H. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom S. XX, XXX XX T. a žalobcu 2/ MUDr. Q. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom S. XX, XXX XX T., proti žalovanému: Mestská časť Bratislava - Staré Mesto, so sídlom Vajanského nábrežie č. 3, 814 215 Bratislava, o nečinnosti v konaní sp. zn.: 6056/12802/2017/STA/Hla-L/37 takto

rozhodol:

- I. Súd konanie zastavuje.
- II. Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Správnou žalobou proti nečinnosti doručenu súdu 28.08.2018 sa žalobcovia domáhali, aby správny súd uložil žalovanému do 10 dní od doručenia uznesenia zabezpečiť zákonnými prostriedkami výkon rozhodnutia žalovaného č. 6056/12802/2017/STA/Hla-L/37 zo 17.03.2017 o obstarávaní projektovej dokumentácie a o urýchlennom začatí výstavby plotu. Žalobu odôvodnili tým, že žalobcovia sa už dlhšie obdobie (cca od roku 2015) domáhajú na žalovanom stavebnom úrade usporiadania susedských vzťahov, ktoré sú narušené nedostatočnou starostlivosťou susedov o plot, ktorý sa nachádza na rozhraní ich pozemkov a je dlhodobo v havarijnom stave. Na základe písomných podaní žalobcov a ohliadok zo 17.02.2015 a 03.06.2015 dospel žalovaný k záveru, že susedia ako majitelia plotu sú povinní na mieste pôvodného oplotenia vybudovať nový oporný múr, ktorý bude plniť statickú a spevňovaciu funkciu. Stavebný úrad vyzval listom z 15.06.2015 susedov na okamžité zastavenie neodsúhlasených sanačných prác na plote a uložil im povinnosť provizórne zabezpečiť jestvujúce oplotenie a súčasne tiež, aby v lehote 60 dní predložili žiadosť o stavebné povolenie na stavbu nového oporného múru po celej dĺžke susedskej hranice. Susedia v stanovenej lehote žiadosť nepredložili. Následne žalovaný listom zo 14.12.2015 oznámil začatie konania o dodatočnom povolení (odstránení) stavby. Nakoľko žiadosť o dodatočné povolenie zmeny dokončenej stavby plotu v stanovenej lehote 60 dní predložená nebola, stavebný úrad rozhodnutím zo 07.09.2016 konanie zastavil. Vzhľadom na zhoršený technický stav oplotenia žalovaný oznámil dňa 13.02.2017 začatie konania o nariadení nevyhnutných úprav podľa § 87 ods. 1 stavebného zákona. Na základe výsledkov ústneho pojednávania nariadeného na deň 09.03.2017 žalovaný uložil susedom ako vlastníkom stavby, aby predložili projektovú dokumentáciu na uskutočnenie nevyhnutných úprav na stavbe plotu. Projektovú dokumentáciu mali susedia predložiť v lehote 30 dní. Listom z 01.12.2017 boli žalobcom zaslané informácie o doterajšom priebehu pri zdôraznení pasivity obidvoch susedov pri plnení im uloženej povinnosti obstarat' požadovanú dokumentáciu. Záverom žalovaný uviedol, že bude postupovať podľa § 87 ods. 2 stavebného zákona, ktoré mu umožňuje v najkratšom čase zabezpečiť vydanie rozhodnutia o zabezpečení nevyhnutných úprav. Žalobcovia podali žalovanému 25.04.2018 sťažnosť podľa zákona č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach na nekonanie žalovaného. Nakoľko sa naďalej domnievajú, že dĺžka procesu odstraňovania problémov s havarijným stavom plotu je neúnosná. Požiadali nadriadený stavebný orgán (Okresný úrad Bratislava, odbor bytovej výstavby a stavebnej politiky), aby urýchlene napravil nedostatky na strane žalovaného. Okresný úrad listom z 29.06.2018 poukázal na zákonné lehoty, ktoré žalovaný nedodrжал a konštatoval, že žalovaný

je povinný bezodkladne konať a informovať nadriadený úrad do 30 dní. K žalobe pripojili sťažnosť z 25.04.2018 adresovanú Okresnému úradu Bratislava a list Okresného úradu Bratislava č OU-BA-OVBP2-2018/56232/SHM z 29.06.2018 adresovaný žalovanému.

2. Žalovaný sa k žalobe vyjadril vo vyjadrení z 29.04.2019, v ktorom namietal aktívnu legitimitáciu žalobcov z dôvodu, že títo nevyčerpali možnosť podať sťažnosť podľa osobitného predpisu, pričom táto povinnosť je upravená v ust. § 242 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (SSP). Žalobcovia ako vyplýva aj z nimi priložených dokumentov podali sťažnosť na nadriadený orgán, pričom zákon o sťažnosť jasne upravuje, že sťažnosť sa podáva orgánu, do ktorého pôsobnosti patrí činnosť, proti ktorej sťažnosť smeruje. Podľa žalovaného nie je relevantné ako postupoval Okresný úrad Bratislava po podaní sťažnosti, najmä z pohľadu nepostúpenia sťažnosti žalovanému. Ďalej namietal, že žaloba nespĺňa základné náležitosti (oznámenie o výsledku prešetrenia sťažnosti). Zo znenia žaloby nie je zrejmé, čoho sa žalobcovia domáhajú, neuvádzajú čím malo dôjsť k nečinnosti, ani nepredložili relevantné dôkazy. V žalobnom návrhu síce uvádzajú, že žiadajú zabezpečiť výkon rozhodnutia žalovaného č. 6056/12802/2017/STA-Hla-L/37 zo 17.03.2017 avšak vôbec neodôvodnili zásah do ich práv. Žalobcovia ani len nepredložili rozhodnutie, ktorého výkonu sa domáhajú. Žalovaný naopak uviedol, že uskutočnil zákonné postupy, pričom informoval aj okresný úrad listom č. 4537/3621/2018/STA/Hla zo 17.08.2018, ktorým oboznámil okresný úrad o pristúpení k podaniu návrhu na vykonanie exekúcie na vecne príslušný Okresný súd v Banskej Bystrici. Žalovaný podal návrh na vykonanie exekúcie, na základe čoho Exekútorický úrad Bratislava, súdny exekútor JUDr. Anton Bury, PhD., vydal upovedomenie o začatí exekúcie č. 14 Ek/1451/2018 z 22.11.2018. Žalovaný tak uskutočnil úkony potrebné k vykonaniu rozhodnutia a vo veci nebol nečinný. Navrhol, aby správny súd žalobu zamietol. Žalovaný k žalobe pripojil kópiu Upovedomenia o začatí exekúcie sp. zn. 14 Ek/1451/2018 z 22.11.2018, odobratím vecí alebo cenných papierov (projektovej dokumentácie na uskutočnenie nevyhnutných úprav na stavbu plotu na pozemku parc. č. 1766/1 v k.ú. Staré mesto, aj na pozemku parc. č. 1766/2 a parc. č. 1766/5 v k.ú. Staré Mesto). V uvedenom upovedomení súdny exekútor uviedol, že toto upovedomenie vydal na základe rozhodnutia orgánu verejnej správy č. 6056/12802/2017/STA/Hla-37 zo 17.03.2017 vydaným Mestskou časťou Bratislava v súlade s poverením na vykonanie exekúcie, ktoré vydal Okresný súd Banská Bystrica č. 6118352019 z 24.10.2018. Taktiež pripojil kópiu listu adresovaného Okresnému úradu Bratislava zo 17.08.2018, v ktorom žalovaný oznamuje, že vo vzťahu k výkonu rozhodnutia č. 6056/12802/2017/STA/Hla-37 zo 17.03.2017 pristúpil ako oprávnený k podaniu návrhu na vykonanie exekúcie na vecne príslušný okresný súd.

3. Žalobcovia sa k vyjadreniu žalovaného vyjadrili podaním z 23.08.2019, v ktorom uviedli, že majú aktívnu legitimitáciu na podanie žaloby, vzhľadom na to, že sú účastníkmi správneho konania a súčasne neúspešne vyčerpali možnosť podať sťažnosť podľa osobitného predpisu, ako to vyžaduje ust. § 242 ods. 1 SSP, a to bez ohľadu na to, že sťažnosť nebola podaná priamo žalovanému, ale jeho nadriadenému orgánu. Okresný úrad Bratislava listom z 11.05.2018 postúpil sťažnosť žalovanému a požiadal žalovaného o vyjadrenie, žalovaný však ostal nečinný a nezaslal okresnému úradu žiadne stanovisko, preto musel okresný úrad opätovne urgovať listom z 29.05.2018. Žalovaný predložil okresnému úradu ako nadriadenému vyjadrenie k sťažnosti zo 07.06.2018. Je teda zrejmé, že sa sťažnosť dostala do sféry žalovaného a tento mal možnosť odstrániť v prebiehajúcom konaní nečinnosť. To, že nadriadený orgán, ktorý žalobcom aj zaslal oznámenie o vybavení sťažnosti, formálne nepostúpil sťažnosť na vybavenie žalovanému, nemôže byť na ujmu žalobcom, ktorý vyčerpali podanie sťažnosti podľa zákona č. 9/2010 Z.z. Ust. § 244 ods. 1 SSP nie je možné vykladať tak rigidne a absurdne ako tvrdí žalovaný. Účelom a zmyslom tejto legislatívnej úpravy je, aby správne súdy neriešili všetky nečinnosti ako prvostupňové orgány, ale naopak, aby bolo možné podať žalobu proti nečinnosti orgánu verejnej správy až vtedy pokiaľ nebola nečinnosť odstránená samotným orgánom verejnej správy na základe podaného prostriedku nápravy. Zároveň žalobcovia uviedli, že na nečinnosť v riešení havarijného stavu poukazovali aj inými podaniami, ktoré možno považovať za sťažnosti.

4. Ďalej poukázali na to, že už od roku 2014 sa domáhajú usporiadania susedských vzťahov. Žalovaný si dôsledne neplní svoje povinnosti vyplývajúce mu zo stavebného zákona. Poukázali na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn.: 4Sžnz/2/2015 podľa ktorého pod pojem nečinnosť je nutné zahrnúť aj nedôsledné plnenie povinností, iba samotné konanie nepostačuje k tomu, aby bolo možné vylúčiť nečinnosť. Prieťahy je možné konštatovať aj v prípade, ak konanie nie je efektívne, nesleduje cieľ, ku ktorému sa má orgán dopracovať. Žalobcovia poukazujú na to, že žalovanému trvalo viac ako rok, aby vykonal úkon smerujúci k výkonu rozhodnutia, t.j. aby podal návrh na vykonanie exekúcie.

5. Žalobcovia uvádzajú, že iba samotné podanie návrhu na vykonanie exekúcie za účelom výkonu rozhodnutia nevyklučuje nečinnosť žalovaného. Toto konanie nie je efektívne a nesleduje cieľ ku ktorému sa má žalovaný dopracovať. V rámci prebiehajúcej exekúcie nebolo doposiaľ vymožené splnenie nepeňažnej povinnosti, a teda nebola obstaraná projektová dokumentácia potrebná na uskutočnenie nevyhnutných úprav na stavbe. Žalovaný je oprávnený a zároveň povinný konať v rámci svojich oprávnení za účelom dosiahnutia cieľa, t.j. za účelom nariadenia nevyhnutných úprav a vybudovania nového múru. Exekučné konanie prebieha už 1 rok bezúspešne, vzhľadom na čo mal žalovaný konať efektívne a promptne. Žalovaný dosiaľ nevyužil oprávnenie podľa § 87 ods. 2 stavebného zákona zabezpečiť a obstaráť projektovú dokumentáciu sám na náklady povinného. Žalovaný tak nekoná efektívne.

6. Záverom uviedli, že keďže sa v exekučnom konaní nepodarilo vymôcť obstaranie projektovej dokumentácie, žalobcovia sa na základe podanej žaloby domáhajú zabezpečenia a obstarania projektovej dokumentácie samotným žalovaným podľa § 87 ods. 2 stavebného zákona a následne, aby žalovaný nariadil T. vykonanie nevyhnutných úprav stavby plotu spočívajúcich vo vybudovaní nového oporného múru. Žalobcovia navrhujú, aby súd uznesením nariadil žalovanému obstaráť projektovú dokumentáciu v lehote 30 dní odo dňa doručenia a uložil povinnosť nariadiť T. P. a O.. E. P. vykonanie nevyhnutných úprav stavby plotu spočívajúcich vo vybudovaní nového oporného múru.

7. Podľa § 99 písm. h) zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (SSP), správny súd konanie uznesením zastaví ak, tak ustanoví tento zákon alebo osobitný predpis.

8. Podľa § 248 SSP, ak žalovaný po podaní žaloby odstránil svoju nečinnosť, správny súd konanie uznesením zastaví.

9. V predmetnom konaní sa žalobcovia domáhali, aby správny súd nariadil žalovanému zabezpečiť zákonnými prostriedkami výkon rozhodnutia č. 6056/12802/2017/STA/Hla-L/37 zo dňa 17.03.2017. Z vyjadrenia žalovaného a predovšetkým z priloženého Upovedomenia o začatí exekučného konania sp. zn.: 14Ek/1451/2018 z 22.11.2018 je zrejmé, že žalovaný po podaní žaloby uskutočnil úkony smerujúce k výkonu rozhodnutia č. 6056/12802/2017/STA/Hla-L/37 zo dňa 17.03.2017, a to podaním návrhu na vykonanie exekúcie na príslušný súd, pričom ide o jeden zo zákonných prostriedkov, ktoré žalovaný na výkon rozhodnutia je oprávnený urobiť.

10. Podľa § 140 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon), ak nie je výslovne ustanovené inak, vzťahujú sa na konanie podľa tohto zákona všeobecné predpisy o správnom konaní.

11. Podľa § 72 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) výkon rozhodnutia sa uskutočňuje na návrh účastníka konania alebo na podnet správneho orgánu, ktorý v prvom stupni vydal rozhodnutie, schválil zmier alebo vyhotovil výkaz nedoplatkov (vymáhajúci správny orgán). Pokiaľ tento orgán nie je sám na výkon rozhodnutia oprávnený, postúpi vec orgánu príslušnému podľa § 73.

12. Podľa § 72 ods. 2 správneho poriadku účastník konania alebo vymáhajúci správny orgán alebo ten, o kom to ustanovuje zákon, môžu podať návrh na vykonanie exekúcie súdnym exekútorom.

13. Ustanovením § 72 ods. 2 správneho poriadku sa účastníkovi konania, resp. inému oprávnenému subjektu poskytuje možnosť voľby formy, ktorou sa výkon rozhodnutia uskutoční. Uvedené ustanovenie má len blanketnú povahu a neuvádza rozhodnutia, ktoré by viazalo na určitú formu výkonu rozhodnutia. Je teda na úvahe toho, komu zákon toto právo priznáva, či bude výkon rozhodnutia realizovať v režime správnej exekúcie, alebo režimom súdneho exekútora. Z uvedeného vyplýva, že je na úvahe správneho orgánu, ktorý má zo zákona možnosť výkon rozhodnutia zabezpečiť prostredníctvom súdneho exekútora, či túto možnosť využije.

14. Podľa názoru správneho súdu preto nemožno hovoriť o nečinnosti tam, kde si správny orgán vyberie jednu z možností postupu v prípade, ak je na to zo zákona oprávnený. V súvislosti s uznesením najvyššieho súdu, na ktoré poukazovali žalobcovia, podľa ktorého prietahy je možné konštatovať aj v prípade, ak konanie nie je efektívne, nesleduje cieľ, ku ktorému sa má orgán dopracovať, je

potrebné uvedomiť si, že v prípade, ak správny orgán zvolil výkon rozhodnutia prostredníctvom súdneho exekútora, je to práve súdny exekútor, ktorý vykonáva konkrétne úkony smerujúce k vymoženiu uloženej povinnosti a nie samotný správny orgán, ktorý v tomto štádiu má obmedzené možnosti dosahu na výkon exekúcie. Efektivita výkonu rozhodnutia tak prevažne závisí od konania súdneho exekútora. Zároveň je v danej situácii nepochybné, že výkon exekúcie smeruje k dosiahnutiu cieľa, ktorého sa žalobcovia domáhali - výkon rozhodnutia č. 6056/12802/2017/STA/Hla-L/37 zo dňa 17.03.2017, smerujúci k zabezpečeniu projektovej dokumentácie.

15. Čo sa týka aktívnej žalobnej legitímácie žalobcov správny súd nesúhlasí s formalistickým výkladom ust. § 242 ods. 1 SSP, ktorý zvolil žalovaný. Je nepochybné, že podľa ust. § 9 zákona č. 9/2010 Z.z. o sťažnostiach orgán verejnej správy je povinný sťažnosť prijať a v prípade prijatej sťažnosti, na ktorej vybavenie nie je príslušný, ju je povinný postúpiť najneskôr do desiatich pracovných dní od doručenia orgánu verejnej správy príslušnému na jej vybavenie a zároveň upovedomiť sťažovateľa. Je teda nepochybné, že účinky podania sťažnosti nastanú aj podaním sťažnosti nepríslušnému orgánu. Skutočnosť, že nadriadený orgán nepostúpil sťažnosť na vybavenie žalovanému, ale sám sťažnosť vybavil, nemôže byť na ťarchu žalobcov v súvislosti s ich aktívnou legitímáciou na podanie žaloby. V extrémnom prípade by tak mohlo takýmto konaním správnych orgánov dochádzať k zamedzeniu podávania žalôb proti nečinnosti, čo podľa názoru správneho súdu nemohlo byť v úmysle zákonodarcu.

16. Čo sa týka zmeny petitu žaloby proti nečinnosti, ktorú žalobcovia urobili vo vyjadrení k vyjadreniu žalovaného, podľa názoru správneho súdu na takúto zmenu nie je možné prihliadať.

17. Žalobcovia vo vyjadrení k vyjadreniu žalovaného navrhovali, aby súd zaviazal žalovaného k obstaraniu projektovej dokumentácie v lehote 30 dní. Ide obsahovo o rovnaký petit ako bol uvedený v žalobe iba bez konkretizácie spôsobu - výkonom rozhodnutia č. 6056/12802/2017/STA/Hla-L/37 zo dňa 17.03.2017. S poukazom na vyššie popísaný stav, podľa názoru správneho súdu žalovaný po podaní žaloby vykonal úkony (podal návrh na vykonanie exekúcie) smerujúce k obstaraniu projektovej dokumentácie. Nie je možné zo strany súdu žalovanému diktovať konkrétny spôsob výkonu jeho právomocí, ak žalovaný zvolí postup, ktorý mu zákon umožňuje, a teda koná v medziach zákona.

18. Čo sa týka uloženia povinnosti žalovanému nariadiť susedom vykonanie nevyhnutných úprav, správny súd poukazuje na to, že v konaní proti nečinnosti sa možno domáhať iba odstránenia nečinnosti - vydania rozhodnutia (vykonania úkonu), nie však vydania rozhodnutia s výrokom obsahujúcim konkrétne povinnosti. Na posúdenie, či je potrebné nariadenie vykonania stavebných úprav je príslušný stavebný úrad v správnom konaní, nie súd v konaní o žalobe proti nečinnosti, v rámci ktorého sa posudzuje iba skutočnosť, či zo strany správneho orgánu dochádza k neodôvodnenej nečinnosti v administratívnom konaní. Z uvedeného dôvodu preto správny súd nemôže uložiť v konaní o žalobe proti nečinnosti orgánu verejnej správy, povinnosť rozhodnúť konkrétnym spôsobom v merite veci.

19. Vzhľadom na uvedené správny súd dospel k záveru, že žalovaný po podaní žaloby vykonal úkony smerujúce k výkonu rozhodnutia č. 6056/12802/2017/STA/Hla-L/37 zo dňa 17.03.2017, ktorých sa žalobcovia podanou žalobou domáhali, a teda odstránil namietanú nečinnosť, a preto podľa § 248 SSP konanie zastavil.

20. O trovách konania súd rozhodol podľa ust. § 170 písm. b) SSP tak, že žiadnemu z účastníkov právo na náhradu trov konania nepriznal vzhľadom na to, že konanie bolo zastavené.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu možno podať kasačnú sťažnosť v lehote do 1 mesiaca odo dňa jeho doručenia na Krajský súd v Bratislave, a to písomne v dvoch vyhotoveniach.

V kasačnej sťažnosti sa uvedú všeobecné náležitosti podania podľa § 57 Správneho súdneho poriadku to znamená, ktorému správne súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis a spisová značka konania. Ďalej sa v kasačnej sťažnosti musí uviesť označenie napadnutého rozhodnutia, údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené, opísanie rozhodujúcich

skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 sa podáva (ďalej len "sťažnostné body") a návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh).

Podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí správne mu súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Správny súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva. K podaniu kolektívneho orgánu musí byť pripojené rozhodnutie, ktorým príslušný kolektívny orgán vyslovil s podaním súhlas.

Podanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší účastník konania dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, správny súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.

Kasačnú sťažnosť možno podľa § 440 ods. 1 Správneho súdneho poriadku odôvodniť len tým, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že

- a) na rozhodnutie vo veci nebola daná právomoc súdu v správnom súdnictve,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník konania, nemal procesnú subjektivitu,
- c) účastník konania nemal spôsobilosť samostatne konať pred krajským súdom v plnom rozsahu a nekonal za neho zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už skôr právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už skôr začalo konanie,
- e) vo veci rozhodol vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený krajský súd,
- f) nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- g) rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci,
- h) sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu,
- i) nerešpektoval záväzný právny názor, vyslovený v zrušujúcom rozhodnutí o kasačnej sťažnosti alebo
- j) podanie bolo nezákonne odmietnuté.

Dôvod kasačnej sťažnosti uvedený v § 440 odsek 1 písm. g) až i) Správneho súdneho poriadku sa vymedzí tak, že sťažovateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Dôvod kasačnej sťažnosti nemožno vymedziť tak, že sťažovateľ poukáže na svoje podania pred krajským súdom.

Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti (§ 445 ods. 2 SSP).

Sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ musí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa alebo opomenutého sťažovateľa musia byť spísané advokátom. Uvedená povinnosť neplatí, ak a) má sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) ide o konania o správnej žalobe podľa § 6 ods. 1 písm. c/ a d/ (v sociálnych veciach, vo veciach azylu, zaistenia a administratívneho vyhostenia), c) je žalovaným Centrum právnej pomoci (§ 449 ods. 1, 2 SSP).